

CUVÂNT ÎNAINTE

Conf.univ. dr. Spiridon **CRISTOCEA**
Director,
Muzeul Județean Argeș

Instituția pe care o conduc, integrată sistemului cultural specific României contemporane, aflată în structurile administrative și financiare ale Consiliului Județean Argeș, președinte, dr. Constantin Nicolescu, a scris, de la început, ideii avansate privind elaborarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, prima scriere cu atare tematică din literatura națională. De aceea, ne-am aflat, constant, în avanpostul derulării amplului proiect, oficializat, strategic, la 5 octombrie 2006, împreună cu Biblioteca Județeană *Dinicu Golescu* Argeș, Biblioteca Universității din Pitești, Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, Ștefănești, Argeș, Clubul Enciclopediștilor din Argeș - Muscel. Constituim, astfel, o redutabilă *echipă logistică*, suport incontestabil și oportun finalizării lucrării amintite.

Pentru sistematizarea datelor din prima noastră *enciclopedie interdisciplinară*, prezentate alfabetic, s-a convenit gruparea detaliilor în patru volume distincte: **A-C**; **D-K**; **L-R**; **S-Z**, toate elaborate de același colegiu redacțional, coordonat de prof. univ. dr. Petre Popa, istoric, inițiatorul demersului invocat, unul dintre colaboratorii noștri statornici.

Primul volum, **A-C**, a fost asumat de Biblioteca Județeană *Dinicu Golescu* Argeș, redactor responsabil, dr. Octavian Mihail Sachelarie, directorul instituției. S-a postat pe *internet* încă de la începutul anului 2009: [www.bjarges.ro/Biblioteca Digitală](http://www.bjarges.ro/Biblioteca_Digitală). Impactul devine favorabil cititorilor, de la care s-au primit, pe lângă aprecieri protocolare, anumite detalii, necesare completării textelor referitoare la persoane și familii importante, localități, instituții, publicații, repere istorice, rezervații naturale, unități de interes public din Argeș-Muscel. În prezent, *tomul I* se pregătește pentru editare pe suport de hârtie.

Cel de-al doilea volum, **D-K**, s-a elaborat prin intermediul Bibliotecii Universității din

Pitești, director, ing. dr. Ileana Bălan, redactor-responsabil al segmentului enunțat. Este postat pe *internet*, la adresa <http://biblioteca.upit.ro>. Se așteaptă, în continuare, opiniile utilizatorilor, conturându-se, treptat, posibilitatea editării clasice. Remarcăm conlucrarea acestei instituții cu celelalte biblioteci universitare, pe tema cunoașterii cadrelor didactice originare din Argeș-Muscel, stabilite în alte centre de învățământ superior din țară, care îndeplinesc *normele* înscrierii în paginile enciclopediei.

După 10 ianuarie 2011, în fiecare zi de luni a săptămânii, colegiul redacțional, împreună cu mai mulți documentariști, tehnoredactori, operatori, lectori, beneficiază de *găzduirea* Muzeului Județean Argeș. Pentru cei implicați voluntar în elaborarea *Volumului III (L-R)*, sala de protocol, biblioteca, expozițiile permanente și temporare, fototeca, portofoliul aflat în conservare, colecțiile tematice, specialiștii din diferite domenii, oferă cadrul propice pentru completarea informațiilor preluate anterior din surse conexe. Totodată, prin intermediul celorlalte muzee, vom insista pentru a extinde sfera de cunoaștere în sensul deja remarcat.

În calitate de coordonator al volumului amintit, împreună cu mai mulți colegi din Muzeul Județean Argeș, deși derulăm, concomitent, importante proiecte științifice, suntem dornici să reliefăm, în continuare, valențele enciclopedice ale zonei Argeș-Muscel, cu deosebire calitățile prin care oamenii locurilor s-au afirmat de-a lungul timpurilor.

Vă oferim spre analiză, din acest amplu dicționar, împreună cu elementele introductive, *literele L-R*, având numeroase enunțuri, compartimente conform criteriilor prestabilite, constituind, așadar, *Volumul III* al *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, regăsit, virtual, la: *muzeul-judetean-arges.ro*.

Sugestiile, comentariile, observațiile dumneavoastră vor fi receptate, cu deosebit interes, pe adresa de e-mail: *muzeuarges@yahoo.com*. Puteți folosi, de asemenea, sistemul poștal obișnuit: Muzeul Județean Argeș, str. Armand Călinescu, Nr. 44, 110047, Pitești, județul Argeș. În ambele cazuri vă vom răspunde cu promptitudine.

Asigurăm pe toți cei angajați în elaborarea sau lecturarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* de respectul și grațitudinea noastră.

Pitești, 20 noiembrie 2012

SPIRITUL ENCICLOPEDISMULUI ȘI ARGEȘUL

Elaborarea *Volumului III (L-R)*, din *Enciclopedia Argeșului și Muscelului*, îmi conferă posibilitatea de a completa, cu noi considerații, *tema introductivă*, prezentată la *Volumul I (A-C)* și la *Volumul II (D-K)*, extinzând, astfel, cadrul informal adresat cititorilor noștri.

Realizarea unei ample lucrări de factură enciclopedică este, așadar, pentru autorii implicați într-un asemenea proiect, o adevărată *piatră unghiulară* a experienței lor editoriale. Ca principiu, modalitatea tratării unitare a domeniilor tematice a apărut relativ târziu, comparativ, bunăoară, cu sfera de cuprindere *segmentală* a descripțiilor clasice.

Din acest punct de vedere, principii inedite a dezvoltat *Școala enciclopedică franceză*, structurată în cea de-a doua jumătate a secolului XVIII, concomitent cu evoluția doctrinei *luministe*. Inițiatorul demersului privind elaborarea unui *dicționar polivalent*, de mari proporții, reprezentativ pentru cultura universală a timpului, este renumitul filosof, scriitor și estetician, Denis Diderot (1713-1784), născut în orașul Langres, cu studii la Universitatea din Paris, autor al unei vaste literaturi, din care se detașează titlurile: *Cugetări asupra interpretării naturii* (1753); *Călugărița* (1760); *Nepotul lui Rameau* (1772); *Jacques fatalistul* (1773); *Saloanele* (1781).

Printre colaboratorii săi, suficient de convingători în sensul spiritualității dialectice, se regăsesc importanți *corifei* ai culturii europene, în primul rând, matematicianul filosof, Jean le Rond D'Alembert (1717-1783), care a elaborat *Discursul preliminar*, dar și un cuprinzător *Tratat de dinamică*, legistul fundamentalist Charles de Secondat, baron de Montesquieu (1689-1755), gânditorul Paul Henri Dietrich, baron d'Holbach (1723-1789), autor pentru *Sistemul naturii* (1770).

Denumită *Enciclopedie sau dicționar rațional al științelor, artelor și meșteșugurilor*, uzual, *Enciclopedia franceză*, lucrarea a fost elaborată și editată în perioada 1751-1780, având 35 de volume. Considerată *monument* al gândirii moderne, opozantă sensurilor medievisticii obscurantiste, *Enciclopedia franceză* demonstrează oportunitatea interferenței științelor cu viața socială și civică a națiunilor, relevă modalitatea pragmatică de a analiza, prin sinteze comparatiste,

evoluția umanității, surprinde acțiunile novatoare ale etapei amintite, direcționează perspectiva.

Arhetipul enciclopedic francez s-a extins, treptat, în toate statele occidentale, ulterior și pe alte coordonate geografice. Așa, de exemplu, importanță majoră prezintă *Noua enciclopedie americană*, apărută la mijlocul secolului XIX (1857-1860), dar și cele din Germania, Rusia, Marea Britanie. Acum, majoritatea covârșitoare a comunităților importante ale *Mapamondului* oferă cititorilor, inclusiv prin modalități *virtuale*, un relevant *conglomerat* de informații, având nuanță generalizatoare. Cu deosebire, în perioada interbelică s-au nuanțat, editorial, lucrările de anvergură, acceptându-se apariția acestora pe domenii, litere sau alfabetice, indiferent de explicitarea enunțurilor. Aspectul denotă un relevant *dinamism* al multitudinii realizărilor umane, prevalând domeniile productive, unde lectorii pot găsi, într-un spațiu cât mai condensat, informații *globale*, sau pentru anumite domenii existențialiste.

Referindu-ne la portofoliul Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, considerat unul dintre fondurile reprezentative ale României contemporane, acesta listează numeroase titluri de enciclopedii tradiționale sau contemporane, așa cum sunt: *The Encyclopedia Britanica, I-XXIX*, London, 1929; *Encyclopedie Française, I-XVII*, Editura Larousse, Paris, 1937; *The Encyclopedia Americana, I-XXX*, New York, 1976; *Encyclopedia Universalis, I-XXX*, Paris, 1993; *Enciclopedia americanilor*, București, 2003; *Enciclopedia popoarelor: Africa, America, Asia și Oceania*, București, 2006; *Encyclopedia Judaica, I-XXII*, Detroit, 2007. Lucrări asemănătoare se găsesc în Biblioteca Universității din Pitești, în bibliotecile municipale și orașenești, ale muzeelor sau ale altor instituții publice, ori în colecțiile unor cunoscuți intelectuali din Argeș-Muscel.

Bunăoară, pentru portofoliul Bibliotecii Universității din Pitești, pe lângă titluri deja listate, se detașează: *Encyclopédie française, I-XVII*, Paris, 1936-1939; *The Penguin Encyclopedia*, Baltimore, 1965; *Encyclopédie générale Larousse: En 3 volumes*, Paris, 1967; *Encyclopedia Universalis*, Paris, 1990; *The New Encyclopedia Britannica*, London, 1995; *The Wordsworth Encyclopedia, I-V*, Hertfordshire, 1995; *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, I-VII*, București, 1999-2004; *Encyclopaedia of Modern Techniques of Teaching, 1-8*, New Delhi, 2007; *Enciclopedia concisă Britannica*, București, 2009.

Apoi, din fondurile bibliotecii Muzeului Județean Argeș, remarcăm titluri precum: *La grande encyclopédie. Inventaire raisonné des sciences, des lettres et des arts. Société de savants et de gens de lettres*, 1-31, Paris, 1889; *Enciclopedia română, 1-3*, coordonator, Corneliu Diaconovich, Sibiu, 1898-1904; *Encyclopedie de chasseur*, Paris, Librairie Larousse, 1928; *Marea*

enciclopedie agricolă, 1-5, coordonator, Constantin Filipescu, București, 1937-1938; *Enciclopedia turistică românească*, redactor responsabil, Mihai Haret, București, 1938.

În ceea ce privește preocupările autohtone, un semnal autentic îl oferă inițiativele editoriale enciclopedice ale profesorului bănățean Constantin Diaconovici Loga (Caransebeș, 1 noiembrie 1770 – Buda, 12 noiembrie 1850). Apoi, la 7 februarie 1895, conducerea *Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (Astra)*, cu sediul la Sibiu, hotărăște elaborarea și publicarea *Enciclopediei române*, coordonator Corneliu Diaconovich (1859-1923), prim-secretar al acestui for. Cartea are trei volume (1898-1904), fiind realizată prin „*conlucrarea reprezentanților literari ai tuturor țărilor și ținuturilor locuite de români*”. Precizăm faptul că autorul, Corneliu Diaconovich, era un cunoscător avizat al enciclopedismului occidental, editând la Budapesta și la Viena, reședințe ale Imperiului Austro-Ungar, apoi la Sibiu, în Transilvania, periodicul *Rumänische Revue* (iulie 1885-decembrie 1904). Peste 25 de ani, în 1929, Lucian Predescu, născut la Iași (1907), termina, la Cluj, *Enciclopedia Cugetarea. Material românesc, oameni și fapte*, tipărită în Capitală (1940). S-a reeditat în 1999. De asemenea, tot la București, în 1938-1943, s-a publicat *Enciclopedia României*, patru volume, coordonator fiind sociologul, filosoful și esteticianul Dimitrie Gusti (1880-1955).

După 1970, s-au elaborat mai multe enciclopedii autohtone pentru diverse domenii, importante fiind, printre altele: *Enciclopedia istoriografiei românești* (1978), coordonator, academician Ștefan Ștefănescu; *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României* (1994); *Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, de Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion Mamina, Ioan Scurtu (1995); *Enciclopedia marilor personalități din istoria și cultura românească de-a lungul timpului* (1999); *Enciclopedia domnilor români*, de Constantin Razachevici (2001); *Enciclopedia geografică a României*, de Dan Ghinea (2002). Un succes incontestabil îl obține *Enciclopedia muzicii românești*, elaborată de Viorel Cosma, tipărită la București în mai multe volume, începând cu 2005. Aceste lucrări, având anvergură națională, fac relevante precizări la spațialitatea Argeș-Muscel.

Ca succesiune valorică, *enciclopediile* au fost urmate de *dicționare* tematice, direcționând o tratare asemănătoare. Noile tomuri prezintă, constant, segmente *disparate* de activitate, ori, informații *pluraliste*, referitoare, cu deosebire, la persoane.

Modelul concludent universalist îl reprezintă, fără îndoială, inițiativa francezului Pierre Larousse (1817-1875), cunoscut și apreciat pentru *colecțiile lexicografice* care îi poartă numele. În

1852, a fondat, la Paris, *Casa de Editură Larousse*, anunțând prioritatea tipăririi lucrărilor enciclopedice. Primul succes de răsunet mondial rămâne ***Marele dicționar universal al secolului al XIX-lea***, apărut în 17 volume (1865-1876).

Dicționarele externe *Larousse* au devenit, cu timpul, o practică editorială frecventă. Interesant este, din punctul nostru de vedere, faptul că, într-o variantă apărută în Franța, la Paris (1925), coordonată de Claude Auge, intitulată ***Dictionnaires encyclopédiques généraux***, având, în prima parte, 1 114 pagini care explică, sintetic, cuvinte sau expresii ale limbii franceze, iar cele următoare, până la 1 762, făcând referiri la personalități și *geografii*, este amintită (p. 1609) așezarea: „*Pitesci ou Pitesti, v. de Roumanie, Valachie, sur l'Argesu: 20 000 h/Pitesci sau Pitești, oraș din România, Valahia, pe Argeșu, 20 000 locuitori*”. Volumul din 1925 prezintă România interbelică în 30 de rânduri, pe o coloană, la pagina 1 649, reproducându-se și stema regatului. Asemenea consemnări apar în mai multe dicționare enciclopedice universale, cu deosebire în cele contemporane.

Astfel, ***Meyers Neus Lexikon***, editat în Germania, Leipzig, 1974, aprecia: „*Municipiul Pitești este capitala județului Argeș din Sudul României (Muntenia). Are dezvoltată industria chimică, industria lemnului, industria textilă, industria constructoare de autoturisme, industria motoarelor electrice. Nod de cale ferată. Important centru cultural și urbanistic*”. Valoroase rămân, ca sursă documentară, volumele: ***Dictionnaire encyclopédique pour tous libraire***, Paris, 1980; ***Dictionnaire bibliographique des auteurs: Des tous les temps et des tous les pays, I-IV***, Paris, 1983; ***Dicționar enciclopedic: 98 de definiții***, Chișinău, 2002; ***Dictionary of Education***, New Delhi, 2005.

Comparativ cu primele serii *Larousse*, dicționarele românești cu tentă enciclopedică sunt ulterioare. Dintre acestea se detașează: ***Dicționarul topografic și statistic al României*** (1872), de Dumitru Frunzescu; ***Marele dicționar geografic*** (1898-1902), de George Ioan Lahovari, Constantin I. Brătianu, Grigore Tocilescu (cinci volume, peste 4 000 de pagini), având ca suport dicționarele geografice parțiale pentru județe. Există, de asemenea, mai multe tomuri complexe, așa cum este ***Dicționarul enciclopedic***, tipărit la București: 1962 (***Volumul I, A-C***); 1964 (***Volumul II, D-J***); 1965 (***Volumul III, K-P***); 1966 (***Volumul IV, Q-Z***). Toate înscriu, alfabetic, nume, localități, cuvinte, instituții, zona Argeș-Muscel regăsindu-se constant.

În 1972, Editura Enciclopedică Română a oferit cititorilor primul ***Mic dicționar enciclopedic***, având 1 736 de pagini, compus, după modelul ***Dicționarului general Larousse***

(1925), din două compartimente: glosar, respectiv persoane, așezări, publicații, foruri politice și administrative, în total, 77 000 de enunțuri, la care se adaugă alocuțiuni și expresii celebre, plasate, tipografic, între cele două secțiuni amintite.

Preocupările din acest domeniu s-au multiplicat, constant, în ultimele decenii. Selectăm: *Dicționarul de Istorie Veche a României* (1976); *Dicționarul personalităților românești ale științelor naturii și tehnicii*, de Ioan Albescu (1982); *Dicționarul universal al arhitecților*, de Constantin Paul (1986); *Economiști la Academia Română*, de Vasile Malinschi (1990); *Dicționar de artă modernă și contemporană*, de Constantin Prut (2002); *Membrii Academiei Române. Dicționar*, de Dorina N. Rusu (1999, 2003); *Dicționarul biografic al literaturii române*, de Aurel Sasu (2006). O realizare importantă este reeditarea actualizată a *Dicționarului enciclopedic român*, amintit mai sus. Noua formă are șapte volume, păstrează metoda *amalgamării* enunțurilor și a apărut, succesiv, pe litere, în: 1993 (*A-C*); 1996 (*D-G*); 1999 (*H-K*); 2001 (*L-N*); 2004 (*O-Q*); 2006 (*R-S*); 2009 (*T-Z*). S-a extins, totodată, practica elaborării de lucrări asemănătoare cu caracter zonal, referitoare, mai ales, la personalitățile din diferite sectoare, sugerând inclusiv scopuri comerciale, realizate atât în manieră *clasică*, dar și prin sistem *virtual*.

Deosebit de utile au devenit culegerile bibliografice, care listează numeroase titluri, așa cum sunt: *Bibliografia românească veche*, patru volume (1903-1944), autori Ioan Bianu (1856-1935), Nerva Hodoș (1869-1913), Dan Simonescu (1902-1993); *Bibliografia istorică a României*, volume periodice, editate la Cluj-Napoca; *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*, patru volume, apărute sub egida Academiei Române.

Referitor la scrierile aferente spațiului geo-istoric Argeș-Muscel, evidențiem, prevalent, demersurile aparținând tradiționalității. Asemenea volume, având conținut diversificat, ilustrează, prin raportare la nivelul informațiilor cunoscute, aspecte istorice, geografice, lingvistice, economice sau demografice, rolul unor personalități originare din această parte a României, alte detalii valoroase. Dintre autoritățile în materie, care au analizat realități specifice zonei amintite, nominalizăm: Nicolae Iorga, George Ioan Lahovari, Constantin D. Aricescu, Constantin Giurescu, Aurelian Sacerdoțeanu, Constantin Alessandrescu, Dan Simonescu, Gheorghe Pârnuță, Augustin Z.N. Pop, Nicolae Leonăchescu, Florian Tucă, Dan Zamfirescu.

La rândul lor, unii autori locali s-au oprit asupra domeniilor preferate: Ilie Barangă (*Presa argeșeană*); Grigore Constantinescu (*Argeș. Dicționar etnocultural*); Spiridon Cristocea (*Istoricî*); Ion M. Dinu (*Dascăli argeșeni*); Jean Dumitrașcu (*Parlamentari*); Zicu Ionescu și Remus Petre

Cîrstea (*Martiri*); Constantin Luca și Constantin Anghel (*Sportivi*); Vasile Novac (*Generali*); Petre Popa (*Universitari*); Silvia Popescu, Marin Drăgușin, Silviu Buburuzan (*Tărâmul tăcerii*); Marian Stoica (*Scriitori și publiciști*); Sevastian Tudor (*Oameni politici și de cultură*); Dumitru Udrescu (*Glosar regional*); Silvestru Voinescu (*Academicieni*). Totodată, Dumitru Baci, Ion Băcanu, Ion Boalcă, Dumitru Căpitanu, Constantin Cârstoiu, Nadia Ciochină, Ion Cruceană, Paul Dicu, Vili Firoiu, Constantin Florea, Gheorghe Franțescu, Dănuț Manu, Valeriu Marinescu, Teodor Mavrodin, Flaminiu Mărtzu, Nicolae Moiescu, Ioan Răuțescu, Nicolae Rizescu, Octavian Mihail Sachelarie prezintă ceea ce numim, generic, *faptele oamenilor Cetății*. Asemenea demersuri sunt continuate de analiștii argeșeni ai *noului val*, formați, mai ales, la Facultatea de Științe Socio-Umane a Universității din Pitești, specializarea *Istorie* (1997), regăsiți deja ca autori de cărți, sau liste și cataloage bibliografice, ori colaboratori la redactarea lucrării de față.

Lipsește, în mare măsură, după cum se observă, consemnările despre: constructori, arhitecți, specialiști din industrie, agricultură și administrație, economiști, medici, juriști, ierarhi, muzicieni, artiști plastici, cercetători științifici, ziariști, remarcați, cu deosebire, în etapa 1918-2012. Semnatarii paginilor propuse acum cititorilor vor analiza, cu certitudine, asemenea domenii.

Devine oportună, așadar, realizarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, inițiativă finalizată, cu succes, în mai multe județe sau municipii ale țării. Descrierile următoare direcționează, în premieră, un atare deziderat, având ca principal punct de reper semnificația distinctă a acestor locuri, integrate evoluției statalității autohtone și continentale. Pentru mine, elaborarea adusă în discuție a devenit o permanentă *stare de spirit*. Motivațiile sunt multiple! Primele impresii asupra acestui areal mi s-au conturat încă de pe băncile Școlii Primare din satul Bocșa, comuna Măciuca, județul Vâlcea, când am reușit să descifrez explicația la o fotografie din *Abecedar*, reprezentând Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș. Tot pe atunci, mi s-au întipărit legendele referitoare la Negru Vodă, Posada, Meșterul Manole. Ulterior, cunoștințele generale se vor sistematiza prin studii de specialitate, documentări în arhive sau biblioteci, scrieri tematice, activități didactice și publice, derulate, prevalent, la Pitești.

*

* *

Actualul județ Argeș, denumire suprapusă legendarului hidronim antic *Ordessos/Argesis*, are, prin unirea cu Muscelul, din 1950, statistic, suprafața de 6 826 km², ceea ce reprezintă,

aproximativ, 2,9% din teritoriul de astăzi al României. Reședință oficială este municipiul Pitești, atestat printr-un document scris (20 mai 1388), purtând *pecetea* lui Mircea cel Bătrân (1386-1418). La Curtea de Argeș și Câmpulung, foste capitale domnești, se află importante necropole voievodale și regale. Prima referire la fostul județ Argeș datează, se pare, de la 13 august 1437. Consemnarea, reprodusă în *Documenta Romaniae Historica, B, Țara Românească, Volumul I*, București, 1966, amintește, la pagina 50, de „*Lănjești din Arghis*“, din actuala localitate Lunca Corbului (Argeș). Denumirea de *Mușcel* este ulterioară: 30 aprilie 1536, pe timpul domnului Radu Paisie/Petru de la Argeș (1535-1545). A existat, temporar, în acest areal, județul *Pădureț*, notificat, la 19 iulie 1498, în vremea domnului Radu cel Mare (1495-1508), contopit apoi cu Mușcelul.

De-a lungul secolelor, evoluția generală a zonei Argeș-Muscel a fost apropiată ca sens demografic, economic, social, cultural, religios. Cele două entități sunt definite medieval și redimensionate prin legislația din 2/14 aprilie 1864, elaborată pe timpul lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), având ținuturi, plase, comune urbane sau rurale, sate. Conform organizării teritoriale hotărâte de suveranul României, Carol II (1930-1940), județele Argeș și Muscel au devenit parte componentă a Ținutului Bucegi, condus de la București (1938-1940), iar în etapa 1940-1944, erau integrate Regiunii IX, structură condensată criteriilor militare, stabilite de conducătorul statului, Ioan/Ion Antonescu (1882-1946). La 30 noiembrie 1944, România avea 58 de județe. Unele așezări argeșene sudice aparțineau județului Teleorman.

Pe baza *Legii Nr.5*, din 6 septembrie 1950, marea majoritate a localităților din Argeș, Muscel, Olt, Vâlcea au format Regiunea Argeș (1950-1952; 1961-1968)/Regiunea Pitești (1952-1961). Se împărțea în raioanele: Băbeni-Bistrița, Costești, Curtea de Argeș, Drăgănești Olt, Drăgășani, Găești, Horezu, Muscel, Pitești, Potcoava, Râmnicu Vâlcea, Slatina, Topoloveni, Vedea, însumând 15 800 km², 356 de comune, 1 533 de sate. De la 1 ianuarie 1961, Băbeni-Bistrița și Topoloveni se desființau, urmate, în scurt timp, de Vedea. Prin *Legea Nr. 57*, din 16 februarie 1968, se revenea la organizarea administrativă pe județe. Comparativ însă cu situațiatradițională, Argeșul și Muscelul rămâneau unite, situație care se menține inclusiv astăzi. După 1 ianuarie 2007, facem parte, ca sens european, din **regiunea Sud (Muntenia)**, având sediul la Călărași.

Din punct de vedere geografic, înălțimile munților Făgăraș, din Carpații Meridionali, unesc Argeșul, la nord, cu județele Sibiu și Brașov; crestele semețe ale Masivului Leaota, dealurile din Podișul Getic și o parte din Câmpia Română constituie *puntea* de est cu județul Dâmbovița; Câmpia Găvanu-Burdea îl mărginește, la sud și sud-est, cu județele Teleorman și Olt; *cumpăna de ape*, dintre râurile Argeș și Olt, îi conferă vecinătatea, spre vest, cu județele Vâlcea și Olt. Relieful,

asemănător unui uriaș amfiteatru, se descifrează, predilect, de la nord spre sud, de la Vârful Moldoveanul (2 543 m), până la șesurile aluvionare. Ținuturile *piemontane* ocupă mai mult de jumătate din teritorialitatea amintită anterior. Pe văile *săpate* de ape în munți și dealuri, pe frumoasele plaiuri și muscele, de-a lungul drumurilor și șoselelor, precum și în plină câmpie, s-au constituit, de timpuriu, trainice așezări.

Viața materială și spirituală din Argeș-Muscel a *urcat*, prin secole și milenii, o dată cu evoluția neîntreruptă a celorlalte *pământuri* tradiționale. Nu este *zidire* mai veche sau mai nouă, din acest areal, care să nu amintească personalitatea poporului român, strădaniile sale pentru independență, unitate, progres, civilizație. Aici a fost *Țara Ctitoriei*, leagănul formării statului feudal primordial, numit, frecvent, *Muntenia* sau *Valahia*, aici s-au aflat primele reședințe princiare, de la Curtea de Argeș și Câmpulung, de aici s-a emis prima stemă a Basarabilor, simbolizând începuturile domniei dinastice și întinderea stăpânirii sale, în veacul XIV, peste toată *geografia* neatârnată, inclusiv la nordul Gurilor Dunării.

Eforturile pentru menținerea structurilor noastre medievale s-au *centrat*, deseori, pe aceste locuri. Astfel, la 12 noiembrie 1330, voievodul Argeșului, Basarab I *Întemeietorul* (c. 1310-1352), a obținut victoria *emblematică* de la Posada, din *pripoarele* Perișanilor, despre care va aminti inclusiv cronicarul Martin Strykowski din Polonia: „*Regele ungar Carol, ridicând război năprasnic asupra domnului muntean Basarab, fu bătut cu desăvârșire ... astfel încât cu puțini ai săi abia a scăpat cu fuga*”. La 10 octombrie 1394, oastea condusă de voievodul Mircea cel Bătrân (1386-1418) s-a confruntat cu armatele legendarului sultan Baiazid (1389-1402), oștirea română obținând la Rovine, undeva, pe *Câmpia de la sud de Pitești*, după cum opinează mulți analiști ai perioadei, un succes răsunător. „*A fost război mare, notează, în 1620, călugărul erudit Mihail Moxa, cât se întuneca văzduhul de mulțimea săgeților ... și mai pierdu Baiazid oastea lui cu totul*”. La Curtea de Argeș, domnul Nicolae Alexandru (1352-1364) a înființat prima mitropolie ortodoxă a Munteniei (1359).

Documente ale secolului XVI au consemnat aspecte importante referitoare la rolul zonei Argeș-Muscel în vremea domnului Neagoe Basarab (1512-1525), cel care ne-a lăsat, printre altele, Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș, aureolată cu *Balada Meșterului Manole*, precum și celebrele texte *filosofale* reunite sub genericul *Învățăturile*. Apoi, pe timpul voievodului Radu de la Afumați (1522 ~ 1525), una dintre cele 19 lupte ale sale cu turcii era purtată la Rucăr, pe drumul spre Brașov (1522). Deosebite sunt faptele primului *unificator* al Țărilor Române, Mihai Viteazul (1593-1601), petrecute, în 1595, la Stoenеști, între Câmpulung și Târgoviște, ulterior, 25 noiembrie

1600, lângă vechea reședință de la Curtea de Argeș, unde a angajat ultima sa inițiativă militară la sud de Carpați. Nu peste multă vreme, domnul Matei Basarab (1632-1654) a instalat, la reședința din Câmpulung, o tiparniță. Legături statornice au menținut, cu oamenii acestor locuri, totodată, voievozii Vlad Călugărul (1481 ~ 1495), Constantin Șerban (1654-1658), Șerban Cantacuzino (1678-1688), Constantin Brâncoveanu (1688-1714), dar și unii domni fanarioți (1716-1821), ale căror **legiuri** și **coduri**, vor direcționa administrația noastră premodernă. În 1793, la Pitești exista sediul unei cancelarii episcopale ortodoxe, transferate ulterior la Curtea de Argeș.

Cartea Argeșului înscrie importante și semnificative concepte sau momente din timpul evenimentelor naționale de la 1821, 1848, 1859, 1877, 1918. Ca dovadă, Tudor Vladimirescu, inițiatorul acțiunilor novatoare de la 1821, care servise, temporar, în administrația Muscelului, a cuprins orașul Pitești, ca punct strategic nordic al eventualei rezistențe, în planurile mișcării revoluționare, elaborate cu acordul direct al unor patrioți *luminiști*. Precipitarea evenimentelor nu a permis, însă, aplicarea celor preconizate, din contră, *oșteanul din Vladimiri* devenea *captiv* al aliaților săi, *liderii* Eteriei elene, în tabăra stabilită la Golești, *plătind*, la 27 mai 1821, cu viața, undeva lângă Târgoviște, îndrăzneala de a ridica doleanțele neamului de jos la valoarea cerințelor cardinale europene. Tradițional, până în secolul XVIII, județul Argeș a fost coordonat, teritorial, de la Curtea de Argeș, reședință devenind, apoi, orașul Pitești.

În perioada 1831-1864, atât Argeșul și Mușcelul au fost conduse de *ocârmuitori*, înlocuiți, prin **Legea administrației**, de la 1 aprilie 1864, cu prefecți (inspirație franceză). Apar, totodată, consiliile județene. Conform **Regulamentului Organic**, aplicat, efectiv, în perioada 1832-1858, județul Argeș avea *plaiurile* Aref și Lovișteea, precum și șase *plase*: Argeș, Găleşești, Oltul de Jos, Pitești, Topolog, Vâlsan. Structură asemănătoare întâlnim și în județul Muscel: *plaiurile* Argeșel, Dâmbovița, Nucșoara; *plasele* Râuri și Podgoria. De-a lungul timpului se vor produce numeroase modificări.

Un succes important al conducerii celor două județe a fost înființarea școlilor sătești de stat, prin aplicarea **Poruncii Departamentului Treburilor din Lăuntru**, datată, București, 14 ianuarie 1838. Activitatea era coordonată de Eforia Școalelor în colaborare cu Marea Logofeție a Treburilor Bisericești. La începutul deceniului, se înființaseră școli naționale (normale) pentru reședințele de la Câmpulung (1832) și Pitești (1833), care au pregătit primii învățători pentru instituțiile rurale. Așa, de exemplu, la 2 aprilie 1839, în plasa Podgoria (Muscel) se considerau deschise 17 școli primare.

Argeșenii și muscelenii s-au implicat activ în *Revoluția de la 1848*, remarcându-se mai

multe personalități originare din acest areal, precum: Ion C. Brătianu, Dumitru C. Brătianu, Ștefan C. Golescu, Nicolae C. Golescu, Radu C. Golescu, Alexandru C. Golescu (Albu), Alexandru G. Golescu (Negru), Constantin D. Aricescu, Ion D. Negulici, Nicolae Kretzulescu, Carol Davila. De menționat faptul că, în majoritatea lor, membrii Guvernului Provizoriu de la 1848 proveneau din asemenea locuri, iar la Rucăr s-a retras, pentru scurt timp, *forul executiv* amintit, într-un moment al dezorientării conducătorilor revoluției.

În vederea realizării unirii Principatelor Române, respectând cele prevăzute de **Articolul 5** din **Înaltul Împărațesc Firman**, elaborat de Cancelaria Otomană, referitor la alegerile pentru *Adunarea Ad-hoc* a Munteniei, argeșenii au optat, să-i reprezinte, prin voința exprimată, la 17 septembrie 1857, ca deputați, pentru Scarlat Turnavitu, Dumitru C. Brătianu, Ion C. Brătianu, Tudosie Murgescu, iar muscelenii i-au preferat pe Ștefan Golescu, Alexandru G. Golescu (Negru), Constantin D. Aricescu, Ion Tică. Printre cei care l-au întâmpinat pe domnul unirii, Alexandru Ioan Cuza, la București (7 februarie 1859), s-au aflat, împreună cu alți oficiali, piteștenii Nicolae Coculescu și Eftimie Nicolau. Peste câteva luni, în iunie 1859, principele a vizitat reședința Argeșului, iar doamna Elena Cuza va sosi aici la 3 octombrie 1863.

Pe durata *Războiului de Independență* (1877-1878), cei mai mulți argeșeni și musceleni mobilizați au făcut parte din Regimentul 4 Dorobanți, Regimentul 2 Călărași, Batalionul 4 Vânători. Pentru început, *dorobanții* au apărat linia Dunării, apoi, prin **Ordinul Cartierului General**, vor participa la luptele cu turcii de la Capitanova, Rahova și Vidin, iar unitățile militare ale *călărașilor* s-au aflat în grupul celor ce au cucerit Rahova, Haltagi, Desa, Tatar, Mahala, Smârdan, Inova. *Vânătorii*, având comandamentul la Calafat, vor prelua (25 noiembrie 1878), după finalizarea ostilităților și obținerea succesului scontat, controlul asupra orașului Constanța, contribuind, nemijlocit, la instituirea administrației române pe teritoriul Dobrogei în etapa dintre **tratatele de pace** de la San Stefano (19 februarie 1878) și Berlin (1/13 iulie 1878). Înaintea festivităților din București (8/20 octombrie 1878), Guvernul României, împreună cu viitorul rege Carol I, concentrează oștirea în *triunghiul strategic* Pitești-Câmpulung-Târgoviște, ceea ce relevă importanța acordată zonei Argeș-Muscel în finalul conflictului ruso-turc din 1877-1878.

De remarcat faptul că martirii independenței, originari din județele invocate, sunt consemnați, după 1984, în originala operă comemorativă **Argeș. Cartea eroilor**, *bibliofilie* unicat în România, fiind înscriși, totodată, pe monumetele existente în toate localitățile din această parte a țării, împreună cu cei căzuți la datorie în 1913, 1916-1918, 1941-1945.

Argeșul și Muscelul s-au racordat eforturilor naționale din etapa participării României la Primul Război Mondial (1916-1918), evenimentul favorizând Marea Unire de la 1918. Militarii din Pitești se găseau, la 21 august 1916, în zona operațiunilor transilvănene, care ne-au fost, însă, defavorabile. Spre sfârșitul lunii noiembrie 1916, au ajuns, prin Pasul Buzău, în Moldova, participând, între 22 iulie – 1 august 1917, la obținerea victoriei contra *Centralilor* de la Mărăști. De remarcat faptul că Regimentul 4 Argeș, staționat, pentru o vreme, în Iași, a trecut Prutul, la 24 februarie 1918, asigurând ordinea pe timpul dezbaterii *Hotărârii Unirii Basarabiei cu Statul Român*, adoptată la 27 martie 1918, cantonând apoi la Huși. S-a reîntors, în Pitești, spre finalul anului 1918.

Motive speciale determină Guvernul României să consolideze suportul militar din Basarabia, unită cu *Patria Mamă*, context în care Regimentul 4 Argeș a plecat din București spre Chișinău (25 februarie 1920), fiind păstrat, dincolo de Prut, până la 15 septembrie 1922. Peste exact o lună, regele Ferdinand s-a încoronat la Alba Iulia, devenind primul monarh al României Mari. Traiectorii distincte și glorioase au avut, de asemenea, unitățile militare din Câmpulung, regăsite, în 1916, pe *Frontul Dobrogean*, ori la Mateiaș, Valea Mare-Pravăț, Dragoslavele.

Participarea țării noastre, pentru perioada 1941-1945, în cel de Al Doilea Război Mondial (1939-1945), readuce această zonă în prim-planul evenimentelor etapei respective. S-a motivat, oficial, ofensiva spre est, începând cu 22 iunie 1941, alături de *Axă*, prin obligația istorică a reintegrării Basarabiei, Bucovinei de Nord și a Ținutului Herța în teritoriul autohton. Reliefăm aspectul că, după *notele ultimative* ale Guvernului Uniunii Sovietice, din iunie 1940, mai multe familii de români, din provinciile amintite, se vor refugia în Argeș-Muscel, găsind aici adăpost și locuri de muncă onorabile. Reorientarea politicii externe a României, în august 1944, a determinat participarea unor unități militare locale pe *Frontul de Vest*, până în Slovacia și Austria, reeditându-se, comparabil, tragediile umane din *etapa estică* a războiului. Anii 1941-1945 au mărit contribuția de sânge a cetățenilor din Argeș-Muscel pe *Altarul sacrificiului suprem*, ridicat simbolic în spiritul păcii, democrației, libertății și independenței popoarelor. După înfrângerea Germaniei fasciste, România intră în sfera de influență a Moscovei. Trupe sovietice rămân în baze apropiate orașelor Pitești, Câmpulung, Curtea de Argeș, până în 1958.

Încă din debutul exprimării regimului comunist postbelic, în zona nordică a Muscelului și Argeșului s-au organizat diverse grupări opozante, cele mai active fiind conduse de Gheorghe Arsenescu și Toma Arnăuțoiu (ofițeri), denumite *Haiducii Muscelului*, anihilate de Securitatea

Statului în deceniul șase al secolului XX. Mulți dintre luptători și susținători au fost capturați, judecați, condamnați la ani grei de închisoare sau executați. Totodată, în reședința Argeșului a existat celebra *temniță a drasticei detenții*, unde s-au folosit ingenioase *tehnici de reeducare a deținuților prin tortură*, ceea ce a generat sintagma *Experimentul Pitești*, de tristă amintire pentru istoria acestor locuri. În așezările sudice, opoziția a vizat, prioritar, contracararea *colectivizării* agriculturii și exproprierea executorii.

Sistemele promovate și aplicate în perioada decembrie 1947 (abolirea monarhiei și instaurarea Republicii Populare Române) – decembrie 1989 (Revoluția antitotalitară), au conferit zonei Argeș-Muscel o anumită identitate contradictorie, în sensul anulării, de exemplu, a *pluripartidismului* organizațional local, prin impunerea *exclusivismului piramidei dominante*, fenomen suprapus, însă, redimensionării favorabile a structurilor urbane, industrializării intensive, constituirii fermelor agricole, eradicării analfabetismului și șomajului, menținerii echilibrului religios, acordării anumitor facilități școlare sau profesionale.

Ideile promovate în etapa interbelică, de liderii naționali originari din această parte a României, liberalii Ion I.C. Brătianu (1864-1927), Vintilă I.C. Brătianu (1867-1930), țărăniștii Armand Călinescu (1893-1939), Ion Mihalache (1882-1965), ori de alți militanți apropiați acestora, au fost total repudiate după 1947. Concomitent, *parlamentarismul* de stânga a propulsat, în arena vieții politice naționale și internaționale, pe savantul endocrinolog Constantin I. Parhon (1874-1969), născut la Câmpulung, Muscel, primul președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale (1947-1952), dar și pe Nicolae Ceaușescu (1818-1989), deputat de Pitești în supremul for legislativ al țării, vreme de 17 ani (1952-1969), primul președinte al statului (1974-1989).

Până în 1990, Argeșul a fost, timp îndelungat, a *patra putere* industrială *etatistă* a României contemporane, deținând, decenii succesive, *monopolul* național al fabricării autoturismelor, primordialitatea Platformei Petrochimice *Pitești-Sud*, prevalența anumitor ramuri prelucrătoare, ori din domeniile energiei electrice și nucleare, silviculturii, pomiculturii, viticulturii, construcției de școli, spitale, apartamente, mari complexe comerciale. Ca urmare, începând cu 1966, semnificativ, zeci de delegații străine, de pe toate continentele, au vizitat municipiul Pitești, considerat un *arhetip* al aplicării *Doctrinei dezvoltării socialiste multilaterale*. La 22 decembrie 1989, principalele instituții publice din această parte a României erau ocupate, totuși, *fără violență*, de contestatarii vechiului regim, instalați la conducere sub presiune populară.

După 1990, argeșenii și muscelenii s-au readaptat, într-un timp relativ scurt, la principiile

inițiativei individuale, liberalizării prețurilor, concurenței de piață, sistemului financiar actual, privatizării, conceptelor continentalizării. Comparativ cu alte județe, preocupările economice și sociale au rămas aproape timp de 15 ani, în general, *plurivalente*. Ca dovadă, restructurarea întreprinderilor nu a generat o rată exagerată a disponibilizărilor, cuantumul investițiilor străine s-a exprimat constant, iar ritmul constructiv a fost evident. Cu toate acestea, începând cu 2005, potențialul industrial al Argeșului, comparativ cu nivelul anului 1989, a scăzut considerabil: închiderea unor mari capacități productive în zonele *Pitești-Nord, Pitești-Sud, Câmpulung, Curtea de Argeș*, inclusiv demolarea instalațiilor sau a fabricilor; pierderea piețelor externe; scăderea veniturilor salariale; exodul forței calificate de muncă; falimentul diverselor firme mici și mijlocii; reducerea cheltuielilor bugetare.

În 2011, sunt puțini agenți economici care își asumă proiecte de anvergură, municipiul Pitești având tendința să devină *placă turnată* a speculațiilor bancare sau comerciale, interne ori internaționale, dar mai puțin bază productivă. Este laudabil faptul că aici se edifică, totuși, unul dintre cele mai mari *campusuri* universitare de stat ale României, iar orașul continuă să se transforme, în fiecare primăvară, începând încă din 1978, într-o *capitală a lalelelor*, turismul fiind promovat agresiv. Viața politică oferă diverse alternative, instituțiile cultural-ecclesiastice avansând proiecte diferențiate. Gravitatea crizei mondiale din 2008-2010 se exprimă vizibil în Argeș-Muscel. Apartenența României la *NATO* (2004) și la Uniunea Europeană (2007) favorizează optimismul depășirii incertitudinilor inclusiv în această parte a țării.

*
* *
*

Enciclopedia Argeșului și Muscelului dorim să fie, pe cât posibil, o relevantă *Carte de identitate* pentru oamenii și locurile din acest areal, suprapusă, concludiv, specificității românești. Prin urmare, integrându-se lucrărilor de factură asemănătoare, face trimiteri, alfabetic la: persoane remarcate de-a lungul timpurilor, originare din Argeș-Muscel, stabilite definitiv aici, sau cu activitate relevantă, 10-15 ani, în spațiul enunțat; familii renumite; localități; reperi economice; instituții publice și alte foruri; organizații și asociații; importante mijloace *media*; așezăminte religioase; toponime specifice zonei; hidronime, oronime; rezervații naturale; inițiative comunitare; monumente, locuri istorice, edificii reprezentative; glosar selectiv; diverse inițiative comunitare.

Ideea oportunității elaborării ***Enciclopediei Argeșului și Muscelului*** s-a conturat încă din

primăvara anului 2003. Dar, așa cum spunea *retorul* clasic Lucius Annaeus Seneca (55 î.Hr. ~ 41 d.H.), uneori „*ceea ce rațiunea nu izbuteste, izbuteste adesea vremea*”. Primii care au subscris conceptului expus, în 2003, de semnatarul acestor rânduri, au fost statornicii noștri colaboratori la scrierea volumelor: *Pitești. Ghid de oraș* (1985); *Pitești. Pagini de istorie* (1986); *Istoria municipiului Pitești* (1988); *Pitești. Tradiție și contemporaneitate* (2008). Sunt listate, bibliografic, alături de *Municipiul Pitești pe noi coordonate* (1969); *Pitești. Memento* (1983, 2008); *Plaiuri argeșene* (1984); *Pitești. Microalbum* (1988). Este vorba de juristul Silvestru Voinescu (1935-2005), director emblematic al Bibliotecii Județene Argeș (1964-2004), precum și de profesorul Paul Dicu (1926-2008), multă vreme secretar al Societății de Științe Istorice, Filiala Pitești. S-au raliat, imediat ori pe parcurs, toți cei înscriși în *casetele tehnice*: redactori responsabili, redactori de specialitate, documentariști, tehnoredactori, *procesatori*, consilieri editoriali, alți furnizori de informații.

Documentele primare, respectiv *Criteriile orientative de înscriere în Enciclopedie și Fișa de identificare*, le-am definitivat, împreună cu profesorul universitar și cercetătorul Radu Gava (26 august 2006), în laboratorul său de la ultimul etaj al Muzeului Județean Argeș, având o excelentă deschidere vizuală asupra panoramei municipiului Pitești. Multe texte ale etapei inițiale amintite au fost *procesate* de Iulia Elisabeta Ciucă, de la Biblioteca Județeană Argeș, favorabilă noului proiect.

Pentru început, ne-am propus să prezentăm: voievozii Argeșului și Muscelului; academicienii din diferite domenii; oamenii politici și de stat importanți (șefi de stat și de guvern, miniștrii, miniștrii adjuncți, conducătorii de departamente și de agenții guvernamentale); parlamentarii din toate etapele temporale; înalții ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, ori ai altor culte religioase; prefectii de Argeș și Muscel; președinții, vicepreședinții, secretarii generali ai consiliilor regionale sau județene administrative; primarii urbani, liderii locali, inclusiv cei ai comunităților mai mici. Relevanță aveau faptele lor perene.

Totodată, s-au luat în calcul: scriitorii care sunt membri ai uniunii de profil (prozatori, dramaturgi, poeți, critici literari, memorialiști); compozitorii și plasticienii (membri ai asociațiilor din domeniu); dirijorii cunoscuți pe plan național, interpreții de operă și operetă, criticii și istoricii de artă; generalii, alți comandanți militari cu merite deosebite; eroii evenimentelor contemporane, căzuți în rezistența antitotalitară, opozanți ai *Experimentului Pitești*, implicați în *holocaust*, ori uciși în teatrele externe de operațiuni; diplomații (ambasadori, șefi de consulate, atașați, reprezentanți ai României la forurile sectoriale, continentale sau mondiale); călătorii și expediționarii, originari din

Argeș-Muscel.

De asemenea, am dorit să evidențiem: profesorii universitari; autorii și cercetătorii remarcați în matematică, informatică, fizică, chimie, biologie, geografie, filosofie, sociologie, psihologie, pedagogie, științe ale educației și comunicării; istoricii și cercetătorii prolifici din arhive, muzee, edituri; arhitecții și constructorii recunoscuți în breaslă; juriștii de prestigiu (teoreticieni, procurori, judecători, avocați, notari); medicii, farmaciștii, laboranții integrați sistemului național; actorii de teatru, film, radio și televiziune, având rezonanță meritorie; creatorii și interpreții de muzică ușoară și folclor; analiștii fenomenului cultural, publiciștii, managerii, alte persoane implicate în spiritualitatea argeșeană și musceleană.

Un loc distinct îl ocupă: marii proprietari funciari și industriașii tradiționali; oamenii de afaceri cu succese reale în actualitate; inovatorii și inventatorii de renume; inginerii, economiștii, comercianții, finanțistii, bancherii de prestigiu, exprimând valențe multiple și benefice; agronomii, fermierii, arendașii, cercetătorii în științe agricole și silvice, astronomii, astrologii; cadrele didactice din învățământul preuniversitar, care au obținut gradul I, ori titluri doctorale, sunt autori de manuale, cu preocupări de mai mare cuprindere, având cărți în edituri; ziaristii apreciați din presa scrisă și audio-vizuală, comentatorii, analiștii, directorii și patronii de publicații, edituri, tipografii; sportivii de performanță și antrenorii, organizatorii de mari competiții, luându-se în calcul: titlul de campion național, locurile I, II, III la Jocurile Olimpice, campionatele mondiale, europene, balcanice, universitare.

După cum se poate observa, comparativ cu elaborările tematice anterioare pe aceste *segmente*, criteriile noastre enciclopedice, grupate în **volumele I, II, III, IV**, sunt mult mai generoase. Ultimul (**S-Z**), va cuprinde, probabil, pe lângă literele amintite: ***addenda, glosar selectiv argeșean, anexe, bibliografia specială, indicele de persoane***.

Proiectul s-a lansat la 5 octombrie 2006, în Sala de Conferințe *Gheorghe Ionescu-Gion* a Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, director dr. Octavian Mihail Sachelarie. Instituția *centenară* devenea atât o locație preferențială, cât și principalul suport documentar sau logistic al *enciclopediștilor*. Aspectul presupunea, însă, conlucrarea cu toate bibliotecile, muzeele și alte unități din teritoriu. De atunci, în fiecare zi de luni a săptămânii, redactorii, împreună cu furnizorii de informații, s-au revăzut, sistematic, în spațiile instituției amintite pentru ***Volumul I (A-C)***, ulterior, la: Biblioteca Universității din Pitești, ***Volumul II (D-K)***; Muzeul Județean Argeș, ***Volumul III (L-R)***; Muzeul Golești, ***Volumul IV (S-Z)***.

Au răspuns invitației, acceptând dezvoltarea acestui proiect, importanți oameni de cultură, autori apreciați pentru scrierile lor, specialiști din domenii convergente, manageri cu experiență, studenți, alți cetățeni. Cercul colaboratorilor, din care fac parte persoane de vârste sau orientări ideologice diferite, a rămas permanent deschis, ceea ce determină să ni se alăture, pe parcurs, valoroși *confrați*. Există însă și cazuri *solitare* când, din diferite motive, s-a *declinat* opțiunea preliminară. Împreună, constituim o adevărată *echipă interdisciplinară*, înscrisă în casetele tehnice, demonstrând, constant, onestitate, disponibilitate, un binevenit spirit lucrativ, dominat de optimism, responsabilitate, deschidere spre dialog.

De altfel, reuniunea din 5 octombrie 2006, precizată anterior, nu a presupus *sine qua non* prezența unor oficiali din partea Prefecturii, consiliilor județean sau municipale, întrucât am dorit să *inducem*, cu deosebire în acest caz, *voluntariatul și onorabilitatea civică*, promovate frecvent prin diverse îndemnuri ale structurilor Uniunii Europene, din care facem parte, după 1 ianuarie 2007, împreună cu alte 26 de state.

Un prim bilanț îmbucurător s-a realizat la 8 octombrie 2007. Atunci, portofoliul primordial cuprindea 1 425 de *potențiali candidați* pentru a fi înscrși în paginile ***Enciclopediei Argeșului și Muscelului***. Totuși, s-a convenit continuarea documentării asupra persoanelor, dar și extinderea tematică a lucrării, prin prezentarea localităților, instituțiilor, publicațiilor, agenților economici, structurilor naturale, a celorlalte enunțuri amintite mai sus, stabilirea unor *căi de comunicare* cu argeșeni sau musceleni aflați în diverse zone ale țării ori în străinătate, inițierea relațiilor cu cei care au preocupări asemănătoare, din București și din reședințele județene. În atare ipostază, termenul pentru finalizarea primului volum, stabilit, inițial, la doi ani, s-a prelungit, fiind raportat la densitatea ori multitudinea consemnărilor. Era decisă, concomitent, înființarea ***Clubului Enciclopediștilor din Argeș și Muscel***.

Pe lângă bibliografia lecturată sau fondurile arhivistice consultate, un loc aparte îl ocupă discuțiile purtate nemijlocit de redactorii pe domenii cu persoanele în viață. Ultimul aspect presupune atât asumarea morală a autenticității celor relatate, cât și oferirea anumitor detalii esențiale, necesare viitorilor *enciclopediști*, scutiți de eforturile depuse prin strădaniile noastre. Conservând, așadar, inclusiv prin asemenea modalitate, esența evoluției zonei Argeș-Muscel din ultima jumătate de secol, vom menține, cu certitudine, durabilitatea seculară perpetuă a tot ceea ce ne înconjoară.

Conținutul paginilor următoare se dorește realist și echilibrat, *disociat*, pe cât posibil, de

conotații politice, subiectivism, influențe colaterale. Susținem, principial, concepția analistului american Charles Beard (1874-1948), care concluzionează: „*Istoricul trebuie să fie, în primul rând, un fiu al vremii sale*”. Sperăm să ne integrăm, cu succes, sensurile apriori nepărtinitoare, formulate prin diversitatea relatărilor, multe având un anumit grad de noutate și originalitate.

Așa, de exemplu, pentru prezentarea individuală s-a pornit de la ideea că toate numele listate sunt importante, fiind *departajate*, însă, prin ceea ce am numit *etaje informale*, implicând, ca succesiune: locul și data nașterii, iar acolo unde a fost cazul, ale decesului (sat, comună, oraș, județ), substituite, uneori, din lipsa certitudinilor, prin secole; profesia *tutelară* și adiacentă; stabilirea în Argeș sau Muscel a specialiștilor originari din alte zone, dar care s-au identificat, cel puțin 10-15 ani, prin realizări selective, cu arealul adus în discuție; studii liceale și universitare, eventual doctorale, stagii externe de specializare; etapele exprimării *productive*; listarea a maximum *cinci* elaborări reprezentative (volume, proiecte de arhitectură, edificii finalizate, roluri scenice, creații muzicale, expoziții plastice, succese tehnice, manageriale, științifice); domenii de excelență; contribuții distincte la evoluția anumitor fenomene; nuanțarea recunoașterilor publice antume sau postume.

Generalizând asemenea criterii, s-a renunțat la prezentarea, de exemplu, a unor importanți actori de teatru (Gheorghe Leahu, Colea Răutu), care s-au aflat temporar la Pitești, ca și în cazul unor renumiți constructori, arhitecți, scriitori, informațiile noastre fiind *livrate* județelor de origine. Spațiile alocate în pagină au pornit, ca principiu, de la *primordialitatea* conferită voievozilor, academicienilor, patriarhilor, creatorilor de excepție, până spre celelalte calități comunitare sau individuale. Oferim cititorilor latitudinea de a concluziona singuri asupra demersurilor întreprinse de cei prezentați în *Enciclopedie*, valorizând opțional *etajele informale* amintite mai sus.

Fiecare redactor de specialitate, înscris în *Caseta autorilor*, semnează, prin inițiale, miniportretele și celelalte consemnări care îi aparțin, respectiv (alfabetic): Valeriu Florian **Alexiu** (V.F.A); Tiberiu Cristian **Avrămescu** (T.C.A.); Nicolae **Badea** (N.B.); Ilie **Barangă** (I.I.B.); Ion **Băcanu** (I.S.B.); Ion **Bădescu** (I.G.B.); Ileana **Bălan** (I.A.B.); Dănuț **Bica** (D.B.); Manole **Bivol** (M.B.); Iulia **Boghirnea** (I.F.B.); Constantin **Budan** (C.D.B.); Ion **Bulacu** (I.T.B.); Constantin **Capătă** (C.C.); Constantin **Cârstoiu** (C.G.C.); Gheorghe **Chița** (G.F.C.); Iulia Elisabeta **Ciucă** (I.E.C.); Remus Petre **Cîrstea** (R.P.C.); Eugenia **Constantinescu** (E.C.); Grigore **Constantinescu** (G.C.); Spiridon **Cristocea** (S.I.C.); Aurelian **Dianu** (A.A.D.); Ion M. **Dinu** (I.M.D.); Marin **Dragomir** (M.T.D.); Dumitru **Drăguț** (D.D.); Petre Dumitrescu (P.A.D.); Ion **Fîntîneru** (I.M.F.);

Eduard Ionuț **Fîșcă** (E.I.F.); Ion **Focșa** (I.F.); Radu **Gava** (R.G.); Dumitru **Gherăsoiu** (D.I.G.); Gheorghe **Hera** (G.H.); Elena **Heroiu** (E.H.); Dumitru **Ilie** (D.D.I.); Zicu **Ionescu** (Z.I.); Nicolae **Leonăchescu** (N.P.L.); Adriana **Lungan** (A.L.); Virgiliu **Martinescu** (V.M.); Teodor **Mavrodin** (T.M.); Nicolae **Mihăilescu** (N.M.); Nicolae **Moiescu** (N.I.M.); Ion Marius **Motreanu** (I.M.M.); Liviu Valentin **Motreanu** (L.V.M.); Alexandru **Mulțescu** (A.M.); Simona **Nagîț** (S.N.); Claudiu **Neagoe** (C.N.); Nicolae **Necșoiu** (N.N.); Gheorghe **Nicolescu** (G.I.N.); Vasile **Novac** (V.N.); Margareta **Onofrei** (M.M.O.); Filofteia **Pally** (F.P.); Lucreția **Picui** (L.P.); Ion **Pietrăreanu** (I.D.P.); Ilie **Popa** (I.I.P.); Petre **Popa** (P.P.); Grigore **Popescu** (G.P.); Silvia **Popescu** (S.P.); Marius **Postelnicescu** (M.I.P.), Vintilă **Purnichi** (V.P.), Răzvan Silviu **Rudi** (R.S.R.); Maria Dinu **Sachelarie** (M.D.S.); Octavian Mihail **Sachelarie** (O.M.S.); Mariana **Sârbu** (M.C.S.); Constantin **Siman** (C.S.); Marian **Stoica** (M.S.); Adrian **Șimon** (A.Ș.); Ion **Ștefan** (I.I.Ș.); Sevastian **Tudor** (S.T.); Dumitru **Văduva** (D.V.); Constantin **Vărășcanu** (C.V.); Ioana Iulica **Voicu** (I.I.V.); Silvestru **Voinescu** (S.D.V.). Cei decedați apar în chenar.

Demersurile pentru elaborarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* s-au interferat inițiativei Consiliului Județean Argeș, președinte Constantin Nicolescu, de a organiza, începând din 2007, *Întâlnirile de la Golești* cu personalități contemporane. Anumite detalii, furnizate *virtual* sau *tradițional* de acestea, au completat, iar uneori au supliniit total, datele oportune *creionării portretistice* a celor cuprinși în lucrarea noastră. Informațiile curriculare sunt oferite de Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, director dr. Filofteia Pally, care editează anual, pentru cei ce primesc *titluri și diplome*, volumul *Fiii Argeșului*.

După cum se va constata, în *Enciclopedie* există un segment mai puțin abordat până acum, acela referitor la familii importante din etapele medievală, modernă sau contemporană. Acceptând premiza conform căreia renumele satelor sau orașelor din Argeș-Muscel se conturează, primordial, prin eforturile locuitorilor din comunitatea respectivă, dublate de inițiativele *gospodarilor oficiali*, subscriem, totuși, la faptul că *paternitatea* multor înfăptuiri rezidă în *succesul familial*, regăsit uneori convingător dincolo de limitele geografice ale așezărilor aborigene.

Realitatea întâlnită ne-a determinat să luăm în calcul familii remarcate prin cel puțin trei generații, ai căror membri s-au distins de-a lungul etapelor istorice. Sociologia *neamurilor autohtone* se impune a fi extinsă și *revigorată*, cu deosebire în etapa febrilă a *amalgamării* demografiilor continentale. Aceleași aprecieri și în cazul celor implicați în industrializare, modernizarea agriculturii, reconstrucția urbană sau rurală, relansarea ortodoxismului, realizarea de

activității economice și culturale în state europene, asiatice, africane, americane, prezența pe fronturile menținerii păcii și stabilității universale.

Sistematizarea surselor, evaluarea și completarea ulterioară a paginilor *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* determină, inițial, *postarea* enunțurilor pe Internet. La 15 iulie 2009, s-a oferit cititorilor prima parte din *Volumul I (A-C)*, identificat, distinct, pe *site-ul* Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, amintit mai sus. În continuare, *Volumul II (D-K)*, dedicat utilizatorilor de Biblioteca Universității din Pitești, se lecturează de la finalul anului 2010, iar acum, s-a introdus, virtual, *Volumul III (L-R)*, demers gestionat de Muzeul Județean Argeș.

Toate literele se vor putea accesa, însă, concomitent pe adresele celor trei instituții, constituind un *corpus* unitar. Depozitarul arhivei este Secția *Colecții Specialei* a Bibliotecii Județene Argeș. *Volumul IV (S-Z)*, în curs de elaborare, se realizează, așa cum s-a precizat, sub egida Muzeului Viticulturii și Pomiculturii, Golești, Ștefănești-Argeș.

Sugestiile dumneavoastră sunt binevenite!

Prof. univ. dr. **Petre POPA**

Pitești, 10 noiembrie 2012

